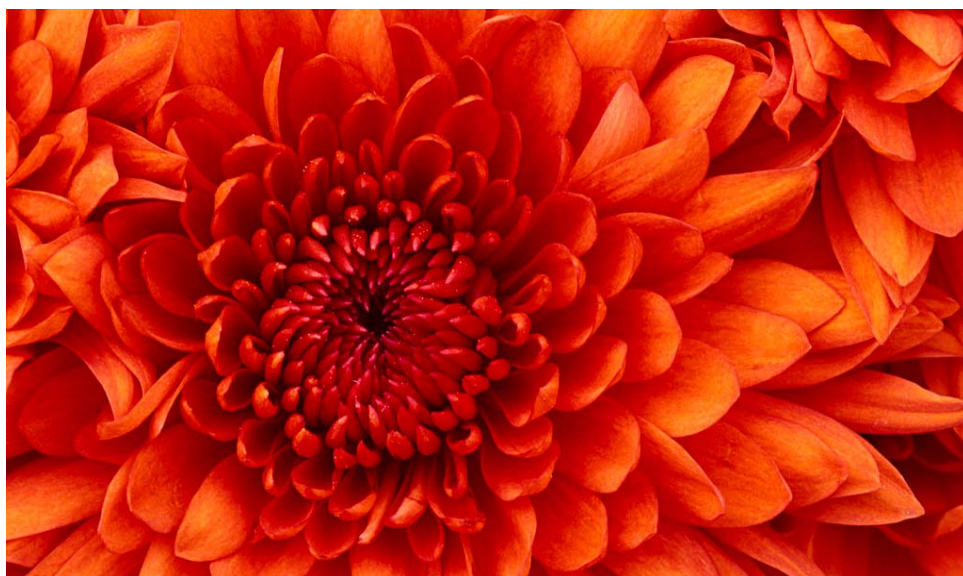

Revisionsrapport

Granskning av årsredovisning 2011

Söderhamns kommun

*Robert Heed
Hanna Franck*

April 2012

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	1
2	Inledning	2
2.1	Bakgrund	2
2.2	Revisionsfråga och metod	2
3	Granskningsresultat	4
3.1	Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning	4
3.1.1	Förvaltningsberättelse	4
3.1.1.1	Översikt över utvecklingen av verksamheten	4
3.1.1.2	Investeringsredovisning	5
3.1.1.3	Driftredovisning	5
3.1.2	Balanskrav	6
3.1.3	God ekonomisk hushållning	7
3.1.3.1	Finansiella mål	8
3.1.3.2	Mål för verksamheten	9
3.1.4	Nämndernas redovisning av sitt uppdrag	10
3.2	Rättvisande räkenskaper	11
3.2.1	Resultaträkning	11
3.2.2	Balansräkning	13
3.2.3	Kassaflödesanalys	14
3.2.4	Sammanställd redovisning	14
3.2.5	Tilläggsupplysningar	15

1 Sammanfattning

Vi bedömer att årsredovisningen i all väsentlighet redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen, med undantag för redovisning av extra avsättning för pensioner.

Vi bedömer vidare att upprättandet av årsredovisningen avviker från god redovisningssed i frågan kring redovisning av pensioner, genom att det görs extra avsättning till pensioner, som inte följer god redovisningssed (KRL 5:4). I övrigt bedömer vi att årsredovisningen i allt väsentligt uppfyller kraven på rättvisande räkenskaper.

Vi bedömer att kommunen för 2011 lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans (KL 8:5 a-b) och att resultatet för 2011, som ett enskilt år, delvis är förenligt med de finansiella mål om god ekonomisk hushållning som fullmäktige beslutat om. Vad gäller verksamhetsmålen uppnås fem av elva mål.

Kommunens ekonomiska läge

Årets resultat uppgår till överskott om 11,5 mnkr (för 2010 överskott om 2,2 mnkr), vilket gör att resultatutfallet för 2011 är en förbättring med 9,3 mnkr jämfört med föregående år.

Nämndernas nettoavvikelse mot budget uppgår till -10,4 mnkr, där kommunstyrelsen redovisar en positiv avvikelse mot budget om 4,3 mnkr, socialnämnden en negativ avvikelse om -14,9 mnkr samt barn- och utbildningsnämnden en negativ avvikelse med -2,4 mnkr.

Verksamhetens nettokostnader har ökat med 26,5 mnkr i jämförelse med 2010, om man undantar jämförelsestörande poster, vilket motsvarar 2,2 % (4,4 %). Skatteintäkter och generella statsbidrag har ökat med 10 mnkr jämfört med föregående år, vilket motsvarar en ökning med 0,8 % (3,6 %).

Om man gör en bedömning kring måluppfyllelsen av de finansiella målen för 2011, som ett enskilt år, uppfylls de delvis för 2011. För hela perioden 2008-2011 uppnås tre av de fyra finansiella målen. Målet som inte uppnåtts under hela perioden är resultatmålet.

När det gäller verksamhetsmålen är den slutliga mättidpunkten 2011. I den slutliga utvärderingen av de elva inriktningsmålen kan konstateras att fem av dessa uppfylls. Ytterligare tre av dem har uppfyllts någon gång under budgetperioden, men inte i den slutliga mätningen.

Verksamheterna redovisar sammantaget ett underskott för 2011. Samtidigt står kommunen inför en rad utmaningar inför framtiden, till exempel en minskad befolkning. Det aktiva arbetet med åtgärder och en anpassning av verksamheternas omfattning måste fortsätta, för att klara en ekonomi i balans i framtiden.

2 Inledning

2.1 Bakgrund

I den kommunala redovisningslagen (KRL) regleras externredovisningen för kommuner och landsting. I lagen finns bestämmelser om årsredovisningen. Vidare regleras den kommunala redovisningen av uttalanden från Rådet för kommunal redovisning (RKR) och i tillämpliga delar av Redovisningsrådet och Bokföringsnämndens normering.

Revisionsobjekt är Kommunstyrelsen som enligt kommunallagen är ansvarig för årsredovisningens upprättande.

När det gäller nämndernas redovisning, skall den enligt kommunallagen utformas på det sätt som fullmäktige bestämmer.

2.2 Revisionsfråga och metod

Revisorerna har bl. a. till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift bedöms om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning (kap 3 – 8). Vidare ska revisorerna enligt kommunallagen (9:9a) avge en skriftlig bedömning av om resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Bedömningen ska biläggas årsbokslutet. Detta sker inom ramen för upprättandet av revisionsberättelsen.

Granskningen, som sker utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv, ska besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen? Med verksamhetens utfall avses utfallet i förhållande till fastställda mål och ekonomiska ramar.
- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?
- Har balanskravet uppfyllts och hanteras eventuella underskott i enlighet med balanskravets regler?
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande? Med rättvisande avses följsamhet mot lag, rekommendationer och god redovisningssed.

Granskningen av årsredovisningen omfattar:

- förvaltningsberättelse (inkl drift- och investeringsredovisning)
- resultaträkning
- kassaflödesanalys
- balansräkning
- sammanställd redovisning

Bilagor och specifikationer till årsredovisningens olika delar har granskats.

Vi har även bedömt kommunens ekonomiska ställning och utveckling, efterlevnaden av balanskravet och om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål för god ekonomisk hushållning som fullmäktige beslutat om.

Vidare har vi också inom ramen för granskningen av årsredovisningen bedömt nämndernas redovisningar av hur de fullgjort sitt uppdrag från fullmäktige.

Granskningen har utförts enligt god revisionsred. Det innebär att granskningen planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild. Med rättvisande bild menas att årsredovisningen inte innehåller fel som påverkar resultat och ställning eller tilläggsupplysningar på ett sätt som kan leda till ett felaktigt beslutsfattande. Granskningen omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i årsredovisningen. Då vår granskning därför inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda felaktigheter kan förekomma.

3 Granskningsresultat

3.1 Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning

3.1.1 Förvaltningsberättelse

3.1.1.1 Översikt över utvecklingen av verksamheten

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att förvaltningsberättelsens översikt och upplysningar i all väsentlighet överensstämmer med kraven i KRL.

Analys och rättvisande bedömning av ekonomi och ställning

Analysen av årets resultat och den ekonomiska ställningen ger en rättvisande bild. I förvaltningsberättelsen redovisas en finansiell analys av kommunens ekonomi under 2011. Den finansiella analysen utgår från fyra finansiella aspekter; det finansiella resultatet, kapacitetsutveckling, riskförhållanden och kontrollen över den finansiella utvecklingen. Utifrån dessa aspekter är målet att identifiera eventuella finansiella möjligheter och problem och därigenom försöka förtydliga om kommunen anses ha en god ekonomisk hushållning. Utöver detta finns en sammanfattande finansiell analys med måluppföljning av kommunens finansiella mål samt balanskrav.

Händelser av väsentlig betydelse

I förvaltningsberättelsen beskrivs vilka väsentliga händelser som inträffat under och delvis efter räkenskapsåret. I övrigt beskrivs viktiga händelser under året i respektive nämnds redovisning.

Förväntad utveckling

I den sammanfattande finansiella analysen återfinns en sammanfattande utblick mot framtiden under rubriken "Framåtblick". Där beskrivs bland annat att fullmäktige fastställt den nya fyraårsbudgeten. Varje nämnd har också i sin verksamhetsberättelse, under avsnittet "Framåtblick", beskrivit viktiga framtidsfrågor.

Väsentliga personalförhållanden

Den obligatoriska redovisningen av sjukfrånvaro redovisas i enlighet med KRL 4:1a, dvs frånvaron specificeras på lång- och korttidsfrånvaro, män och kvinnor samt åldersindelad. Den totala sjukfrånvaron har minskat något i jämförelse med föregående år och uppgår till 4,5 % (4,8 %). Även långtidsfrånvaron har minskat. I övrigt lämnar personalredovisningen information om t.ex. antal anställda, frisknärvaro samt pensionsavgångar och rekryteringsbehov.

Gemensam förvaltningsberättelse

Enligt RKR:s rekommendation 8.2 ska kommunens samlade verksamhet redovisas i

en gemensam förvaltningsberättelse. Utöver detta ska särskilda upplysningar lämnas om koncernföretagen och förehavanden mellan kommunen och företagen.

Avsnittet "Ekonomi i sammanfattning" omfattar en kort beskrivning av resultaten för de helägda bolagen och resultatet för kommunkoncernen. Det återfinns även en organisationsbild över kommunens samlade verksamhet som inkluderar kommunkoncernen samt uppdragsföretagen. Sedan sker en separat redovisning av den sammanställda redovisningen och bolagen. Redogörelsen kring kommunens samlade verksamhet kan med fördel utvecklas ytterligare, i enlighet med kraven i RKR:s rekommendation.

Obligatorisk information enligt KRL och RKR:s rekommendationer

I den finansiella analysen redovisas det kring pensionsåtaganden. I förvaltningsberättelsen saknas dock bland annat upplysningar om pensionsmedlen och pensionsförpliktelser i enlighet med RKR:s rekommendation 7.1. Uppgifterna går att återfinna i not, men förvaltningsberättelsen bör kompletteras med en sammanfattande uppställning av pensionsåtaganden.

Andra förhållanden som har betydelse för styrning och uppföljning av verksamheten

I den målmodell som gäller fr.o.m. 2008 har kommunfullmäktige antagit övergripande inriktningsmål för hela perioden 2008-2011. Utöver detta finns även fyra utvecklingsåtaganden som återrapporteras i årsredovisningen. Dessa åtaganden har pågått under 2008-2011 och slutredovisas i år. De olika utvecklingsåtagandena utgörs av utveckling av handel, skärgården, Ljusne vid Ljusnans mynning samt sport- och fritidsområdet Hällåsen-Hällmyra med omnejd.

3.1.1.2 Investeringsredovisning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att investeringsredovisningen i all väsentlighet ger en rättvisande bild av årets investeringar och hur utfallet förhåller sig till fullmäktiges budget.

Årets investeringar uppgår till 56 mnkr att jämföra med budgeterade investeringar om 77 mnkr. I den detaljerade redovisningen över investeringar per projekt framgår att större investeringar bland annat utgjorts av ombyggnationer av förskola Sandarne 21 mnkr samt Forsbackabron 14 mnkr.

I årets redovisning har kommentarer till investeringsredovisningen utvecklats på ett positivt sätt. I dessa kan man utläsa om de större investeringarna, bland annat avseende avvikelser från budget och orsaker till detta.

3.1.1.3 Driftredovisning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att driftredovisningen i all väsentlighet ger en rättvisande bild av hur utfallet förhåller sig till fullmäktiges budget.

Nämndernas budget, utfall, budgetavvikelse samt prognos lämnad i samband med delårsrapporten, redovisas i tabellen nedan:

Driftredovisning per nämnd, mnkr	Total budget	Utfall	Budgetavvikelse	Prognos delår
Kommunfullmäktige	-2,4	-2,8	-0,4	-0,3
Revisionen	-1,4	-1,3	0,1	0,0
Kommunstyrelsen	-112,1	-107,8	4,3	2,0
Överförmyndarnämnden	-1,8	-1,8	0,0	-0,2
Valnämnden	0,0	0,0	0,0	0,0
Kultur- och samhällsutveckling	-121,1	-120,1	1,0	-8,0
Bygg- och miljönämnden	-9,6	-9,2	0,4	-1,5
Barn- och utbildningsnämnden	-447,4	-449,8	-2,4	0,7
Nämnden för lärande o arbete	-64,6	-66,2	-1,7	-3,0
Socialnämnden	-67,4	-82,3	-14,9	-16,1
Omvårdnadsnämnden	-422,1	-419,1	3,0	9,3
Summa nämnderna	-1 249,8	-1 260,2	-10,4	-16,9

Totalt redovisar nämnderna ett underskott om -10,4 mnkr (överskott 3,6 mnkr) där kommunstyrelsen och omvårdnadsnämnden redovisar de största överskotten medan socialnämnden redovisar det största underskottet.

I jämförelse med prognosen som lämnades i samband med delårsrapporten redovisar i stort samtliga nämnder utom omvårdnadsnämnden och barn- och utbildningsnämnden ett bättre utfall för 2011. Den största positiva avvikelsen mot prognosen redovisar även i år kultur- och samhällsutveckling med 9,0 mnkr medan omvårdnadsnämnden redovisar negativ avvikelse med 6,3 mnkr.

I respektive nämnds verksamhetsberättelse kommenteras årets resultat. Överskottet för kommunstyrelsen förklaras bland annat med ett överskott avseende kollektivtrafik om 1,2 mnkr. Omvårdnadsnämndens överskott avser retroaktiv intäkt av fastighetsskatt för kommunens särskilda boendeformer. Underskottet för barn- och utbildningsnämnden är enligt redogörelsen orsakad av ökade kostnader för IT samt personalkostnader i verksamheterna förskola, grundskola och fritidshem. För socialnämnden förklaras underskottet bland annat med ökade kostnader för HVB-placeringar. Av socialnämndens ekonomiska översikt framgår det dock inte tydligt vad underskottet är orsakat av.

3.1.2 Balanskrav

Bedömning och iakttagelser

Vi instämmer i kommunstyrelsens bedömning av att balanskravet har uppfyllts för 2011.

I enlighet med reglerna kring balanskravet, ska tidigare års eventuellt negativa resultat regleras och återställas under de närmast följande tre åren. Av årsredovisningen framgår att det finns ett kvarstående underskott enligt balanskravets

regler att återställa från föregående år om 0,6 mnkr. I och med årets resultat har underskottet återställts.

I förvaltningsberättelsen återfinns en utredning av det balanskravsmässiga resultatet, det vill säga de justeringar som görs av årets resultat enligt resultaträkningen. Enligt reglerna ska justering göras för samtliga realisationsvinster samt eventuella justeringar av poster utifrån synnerliga skäl. Synnerliga skäl kan vara större omstruktureringskostnader samt orealiserade förluster på värdepapper.

Enligt utredningen uppgår årets resultat enligt balanskravet till 8,7 mnkr. Detta motsvarar årets resultat justerat med realisationsvinster om 2,2 mkr samt återställande av föregående års underskott.

3.1.3 God ekonomisk hushållning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att det i årsredovisningen finns en uppföljning av fullmäktiges inriktningsmål samt finansiella mål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning.

Om man gör en bedömning kring måluppfyllelsen av de finansiella målen för 2011, som ett enskilt år, uppfylls inte de finansiella målen. För hela perioden 2008-2011 uppnås tre av de fyra finansiella målen. Målet som inte uppnåtts under hela perioden är resultatmålet.

För att lättare kunna göra en bedömning av de finansiella målen för ett enskilt år, behöver man inför nästkommande målperiod, göra en tydligare redovisning mot delmål som ska uppfyllas för respektive år. Det är även av vikt att det tydligt redovisas på vilket sätt målen ska mätas.

När det gäller verksamhetsmålen är den slutliga mättpunkten 2011. I den slutliga utvärderingen av de elva inriktningsmålen kan konstateras att fem av dessa uppfylls. Ytterligare tre av dem har uppfyllts någon gång under budgetperioden, men inte i den slutliga mätningen.

Det återfinns ingen samlad bedömning i årsredovisningen som kan underlätta för att få en samlad uppfattning om verksamheten under 2011 eller perioden 2008-2011 har uppfyllt fullmäktiges mål kring god ekonomisk hushållning ur ett verksamhetsperspektiv.

Utifrån redovisningen av den slutliga måluppfyllelsen som presenteras i årsredovisningen uppfylls fem av elva inriktningsmål. Detta medför att måluppfyllelsen, enbart sett till detta, uppgår till 45%.

3.1.3.1 Finansiella mål

I budget för 2008-2011 fastställde kommunfullmäktige fyra finansiella mål med avseende på god ekonomisk hushållning:

Finansiellt mål 2008-2011	Utfall 2011	Måluppfyllelse
<u>Resultatmål</u> Årets resultat ska under perioden 2008-2011 uppgå till 80 Mkr, eller 20 Mkr i genomsnitt, efter extra avsättning för framtida pensionskostnader med minst 10 Mkr. Negativt resultat får inte budgeteras något enskilt år under budgetperioden.	Resultat utfall: 2008 -1,3 mnkr 2009 9,6 mnkr 2010 2,2 mnkr 2011 11,5 mnkr Totalt 22,0 mnkr	<i>Målet ej uppnått för vare sig året eller för perioden 2008-2011</i>
<u>Investeringsmål</u> Investeringar ska finansieras med egna medel till 100 %. Investeringsnivån kan ökas med investeringar som genererar intäkter eller sänker kostnader.	Kassaflöde: Medel från verksamheten överstiger årets investeringar	<i>Målet uppnås för året och för perioden 2008-2011</i>
<u>Låneskuld</u> Låneskulden bör i varje årsbokslut vara oförändrad eller lägre i förhållande till föregående år. Vid utgången av år 2011 ska dock låneskulden vara oförändrad eller lägre i förhållande till 31 december 2006.	Låneskuld: 061231 170 mnkr 101231 86 mnkr 111231 130 mnkr	<i>Låneskulden har ökat i jämförelse med fg år men är lägre än 31/12 2006, vilket var det slutliga målet för perioden 2008-2011</i>
<u>Avsättning pensioner</u> From år 2010 ska minst 5 Mkr årligen, plus reavinster från försäljning av mark, avsättas för den ansvarsförbindelse som ligger utanför balansräkningen och som avser intjänade pensionsförmåner till de anställda före år 1998.		<i>Avsättning har gjorts under 2007 till 2011 om totalt 23,4 mnkr</i>

Kommentarer

Bedömningen är att resultatmålet inte uppnås vare sig för 2011 som enskilt år eller för perioden 2008-2011. Vidare är bedömningen, med bakgrund av att låneskulden ökat mellan 2010 och 2011, att målet kring minskad låneskuld inte uppnås för 2011, men uppnås för perioden 2008-2011. Vad gäller investeringsmålet kan konstateras att medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital, i kassaflödesrapporten, överstiger årets investeringar och därigenom kan anses vara uppnått.

Att resultatmålet inte har uppnåtts för perioden förklaras i årsredovisningen med den lågkonjunktur och finansiella kris som rådde i början av fyraårsperioden. Denna medförde bland annat för kommunerna ett kraftigt tapp i skatteintäkterna.

Den ökade låneskulden under 2011 förklaras i årsredovisningen med att kommunen behövt öka sin kortsiktiga likviditet på grund av att man behövt ligga ute med medel i stora projekt.

3.1.3.2 Mål för verksamheten

Kommunfullmäktige har fastställt 11 inriktningsmål, med slutlig mättidpunkt 2011/2012, som beskriver inriktning och ambitionsnivå för verksamheten under budgetperioden 2008-2011. För att uppnå inriktningsmålen genomförs ett antal aktiviteter under respektive år. I årets årsredovisning görs en slutlig uppföljning av målen för perioden.

I förvaltningsberättelsen lämnas en överskådlig redogörelse och avstämning:

Verksamhetsmål 2008-2011	Måluppfyllelse (kommunstyrelsens bedömning)
Senast 2011 ska minst 90% av de som brukar barn-, äldre och handikappomsorgen känna sig nöjda med den tjänst de får.	<i>Målet är uppnått</i>
Senast 2011 ska andelen elever i grundskolan med godkända betyg i samtliga ämnen ha ökat till 85% och andelen gymnasieelever som når grundläggande behörighet till högskolan ha ökat till 90%.	<i>Målet ej uppnått</i>
Senast 2011 ska Söderhamns placering för målgruppen arbetslösa ungdomar vara bättre än riksgenomsnittet i arbetsförmedlingens rankinglista.	<i>Målet ej uppnått</i>
Senast 2011 ska kommunmedborgarnas nöjdhet med Söderhamn som plats att bo och leva på överträffar rikssnittet.	<i>Målet ej uppnått</i>
Senast 2011 ska nettoutsläppen av koldioxid från kommunens egna verksamhet ha minskat med 25% jämfört med 2007.	<i>Målet är uppnått</i>
Senast 2012 ska Söderhamn vara utsedd till "Årets ungdomskommun".	<i>Målet ej uppnått</i>

Verksamhetsmål 2008-2011		Måluppfyllelse (kommunstyrelsens bedömning)
Senast 2012 ska minst 30 centrumnära mindre lägenheter tillskapas och kommunen ska ge förutsättningar för byggande av minst 20 vattennära bostäder.		<i>Målet ej uppnått</i>
Senast 2011 ska kommunmedborgarnas upplevelse av trygghet i Söderhamn som plats att leva på, uppnå betygsindex 45 (2007 var betygsindex 40)		<i>Målet är uppnått</i>
Senast 2011 ska Södra Norrlands Utvecklingscentrum för vindkraftssupport ha utvecklats till ett Center of excellence som tillgodogör sig den tillväxtpotential som vindkraften representerar.		<i>Målet är uppnått</i>
Senast 2011 ska företagsklimatet i Söderhamn överträffa rikssnittet.		<i>Målet ej uppnått</i>
Senast läsåret 2010/2011 ska andelen elever som startar UF-företag på Staffansgymnasiet vara dubbelt så hög jämfört med läsåret 2006/2007.		<i>Målet är uppnått</i>

3.1.4 Nämndernas redovisning av sitt uppdrag

Av KL 3:15 framgår att nämnderna ska redovisa till fullmäktige hur de fullgjort sina uppdrag, samt att fullmäktige beslutar om omfattningen av redovisningen och formerna för den.

Bedömning och iakttagelser

Redovisningarna är utformade i enlighet med kommunens anvisningar

Styrelsen och nämndernas redovisning av sitt uppdrag sker enligt en enhetlig struktur under följande rubriker:

- Nämndens uppgift/ansvarsområde
- Ekonomisk översikt
- Måluppfyllelse och viktiga händelser
- Framåtblick

Redovisningarna ger en rättvisande bild av verksamhetens utfall i förhållande till fullmäktiges uppdrag inkl graden av måluppfyllelse

I budget 2008-2011 ger fullmäktige uppdrag till respektive nämnd. I regel består uppdragen av att inarbeta aktiviteter som nämnden är ansvarig för (för att uppnå inriktningsmålen) samt att från och med 2009 tillskapa en buffert i nämndens budget motsvarande minst 0,5 % av nämndens nettobudget. Utöver detta gav även fullmäktige vissa nämnder separata uppdrag.

Inriktningsmålen utvärderas och kommenteras ur ett övergripande perspektiv i ett separat avsnitt, men återrapporteringen kring de separata uppdragen kan förtydligas och utvecklas.

Det sker en analys av orsaker till redovisad budgetavvikelse och vilka genomförda åtgärder som gjorts

Det ekonomiska utfallet i förhållande till budget redovisas. Under rubriken Ekonomisk översikt görs en analys av årets resultat och i regel kommenteras eventuella avvikelser. I till exempel socialnämndens redogörelse framgår att nämnden beslutat om en omfattande åtgärdsplan i syfte att sänka nämndens kostnader. Det går dock inte att utläsa vilka åtgärder som vidtagits och vilken effekt dessa har haft.

3.2 Rättvisande räkenskaper

3.2.1 Resultaträkning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att resultaträkningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild över årets resultat, med undantag av extra avsättningen för framtida pensionskostnader (se nedan).

Vi bedömer vidare att resultaträkningen i stort är uppställd i enlighet med KRL och att noter finns i tillräcklig omfattning.

Nedan redovisas resultaträkningens utfall jämfört med föregående år (mnkr):

<i>Resultaträkning</i>	<i>Utfall 2011</i>	<i>Utfall 2010</i>	<i>Ökn/ minskn %</i>
Verksamhetens intäkter	366,3	392,5	-6,7%
Verksamhetens kostnader	-1 579,5	-1 588,2	-0,5%
Avskrivningar och nedskrivningar	-40,1	-61,5	
<i>Verksamhetens nettokostnader</i>	<i>-1 253,3</i>	<i>-1 257,3</i>	<i>-0,3%</i>
Skatteintäkter och generella statsbidrag	1 272,5	1 262,1	0,8%
Finansiella intäkter	31,4	26,3	19,4%
Finansiella kostnader	-36,8	-23,8	54,6%
<i>Resultat före extraordinära poster</i>	<i>13,7</i>	<i>7,2</i>	
<i>Reservering av pensionsåtagande före 1998</i>	<i>-2,2</i>	<i>-5,0</i>	
<i>Årets resultat</i>	<i>11,5</i>	<i>2,2</i>	

Årets resultat uppgår till 13,7 mnkr före reservering av pensioner. Motsvarande resultat för 2010 uppgick till 7,2 mnkr, vilket gör att resultatutfallet för 2011 är en förbättring med 6,5 mnkr jämfört med föregående år.

De största avvikelserna mot budget eller förändringarna i jämförelse med föregående år kan framförallt förklaras av:

- Verksamheterna redovisar ett negativt utfall mot budget om -10,4 mnkr (föregående år överskott 3,6 mnkr). Verksamhetens nettokostnader har ökat med 26,5 mnkr i jämförelse med 2010, om man undantar jämförelsestörande poster. Nettokostnadsökningen uppgår efter hänsyn till detta till 2,2% (4,4%).
- Skatteintäkter och generella statsbidrag överstiger ursprungsbudgeten med 38 mnkr. Ökningen i jämförelse med 2010 är 10,4 mnkr, vilket motsvarar en ökning med 0,8% (3,6 %). I ökningen för 2010 ingår 25,1 mnkr avseende konjunkturstöd.
- De finansiella kostnaderna har ökat med 13 mnkr. I dessa ingår effekten av minskad diskonteringsränta i pensionskuldsberäkningen om 7 mnkr.
- Årets resultat har även belastats med en extra avsättning till kommande pensionsutbetalningar om 2,2 mnkr.

Avsättning

Kommunen har gjort en extra avsättning om 2,2 mnkr. Avsättning benämns som extra avsättning för kommande pensionsutbetalningar avseende pensioner intjänade före 1998. I kommunens årsredovisning har avvikelsen kommenterats enligt följande:

"För att minska den kostnads- och likviditetsbelastning som pensionsåtagandet före 1998 innebär, beslutade kommunfullmäktige i samband med budgeten 2008-2011 att reservera 5 mkr från och med år 2010. Utöver den årliga reserveringen finns möjlighet att använda reavinsten vid markförsäljning till pensionsreserven. Om det årliga resultatet medger skall reserveringen tidigareläggas och/eller ytterligare reservering ske. Motsvarande likvida medel ska sedan avsättas i kapitalförvaltning.

Reserveringar sker i enlighet med kommunens ordinarie redovisningsprinciper, vilket innebär att reserveringen belastar resultaträkningen. Detta överensstämmer inte med dagens regelverk för redovisning av pensionskostnader före 1998. Dock är redovisningsreglerna omtvistade och praxis varierar mellan kommuner."

Av den kommunala redovisningslagen 5 kap 4 § framgår att en förpliktelse att betala ut pensionsförmåner som intjänas före år 1998 inte ska tas upp som en skuld eller avsättning. Utbetalningar av pensionsförmåner som intjänas före år 1998 ska redovisas såsom kostnader i resultaträkningen.

I de fall kommunens redovisningsprinciper avviker från god redovisningssed ska upplysning om detta och skälen för avvikelsen framgå av årsredovisningen (krav enligt KRL 1:3). Kommunens val av redovisning av pensioner framgår av årsredovisningen och redovisas tydligt. Att man redovisar avsteget tydligt ger dock inte kommunen laglig möjlighet att avvika från gällande regler kring redovisning av pensioner.

Utredningen om kommunsektorn och konjunkturen som presenterades under hösten 2011 hade i uppdrag att titta på frågan kring redovisning av pensioner ur ett konjunkturellt perspektiv. Utredarens förslag blev att inte föreslå någon förändring av reglerna för pensionsredovisning. Utredaren konstaterar även att avvikelser från följsamhet mot det regelverk som finns kring pensionsredovisningen försvagar regelverkets trovärdighet och försvårar jämförelser.

I RKR:s uppdaterade rekommendation 10.2 avseende avsättningar och ansvarsförbindelser (avser inte pensioner) har möjligheten till att göra avsättningar begränsats till endast legala förpliktelser. Anledningen till begränsningen var att avsättningar som grundar sig på informella förpliktelser öppnade för en godtycklighet i bedömningen och möjlighet att reglera resultatet på ett inte önskvärt sätt. I rekommendationen anges det att i den mån en kommun har gjort avsättningar för sk informella förpliktelser, ska dessa i 2011 års bokslut hanteras som byte av redovisningsprincip.

De extra avsättningar som görs påverkar inte bara årets resultat, utan kommer även att medföra att resultaten i framtiden inte kommer att bli rättvisande. För 2011 har en avsättning gjorts om 2,2 mnkr. Bedömningen är att årets resultat inte blir helt rättvisande, utan att det rätteligen skulle uppgå till ett överskott om 13,7 mnkr.

Det är positivt att kommunstyrelsen kommer att utreda en ändrad strategi från 2012, när det gäller sättet att möta den ökade ekonomiska belastningen på grund av ansvarsförbindelsen.

Vi vill i detta hänseende trycka på vikten av att skapa förutsättningar för att klara framtida pensionsåtaganden, men att redovisningen måste ske inom lagens ramar.

3.2.2 Balansräkning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att balansräkningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild av tillgångar, avsättning, skulder och eget kapital, med undantag av extra avsättningen för framtida pensionskostnader (se nedan).

Vi bedömer att tillgångarna och skulderna i huvudsak existerar, är fullständigt redovisade, rätt periodiserade och värderade enligt principerna i KRL, med undantag av att avsättningarna inte är värderade i enlighet med god redovisningssed, på grund av extra avsättning för framtida pensionskostnader (se nedan).

Balansräkningen är uppställd enligt KRL och omfattar tillräckliga noter. De senaste åren har bilagor/specifikationer utvecklats positivt, men vi ser att arbetet med att se över underlagen måste fortsätta till kommande år, så att de i ännu högre grad styrker redovisade poster. Detta gäller i synnerhet underlagen till upplupna/förutbetalda intäkter/kostnader.

Efter genomförd granskning kan följande synpunkter och kommentarer nämnas:

Tillgångar:

- I årsredovisningen för 2011 har information kopplat till anläggningsredovisningen utvecklats på ett positivt sätt för att motsvara kraven av information enligt rekommendation från RKR, bland annat genom redogörelse för gränsdragning mellan driftkostnader och investeringsutgifter.
- Under ett antal år har differenser konstaterats vid avstämning av kundfordringar. Vi ser positivt på att detta har utretts och åtgärdats under året
- För att säkerställa att projekt slutredovisas korrekt, att rätt medel rekvireras i tid och att möjliggöra en god överblick över samtliga projekt, bör arbetet med att se över rutinerna för projektredovisningen fortsätta. Det är även av vikt att säkerställa att inga interna projektmedel förs om via den externa redovisningen.

Skulder:

- Avsättningar för pensioner och särskild löneskatt uppgår till 104,2 mnkr att jämföra med föregående års 87,1 mnkr. Kommunen har gjort extra avsättningar till kommande pensionsutbetalningar om totalt 23,4 mnkr. Se vidare under avsnitt 3.2.1 Resultaträkning.

Årets redovisning har kompletterats med uppgift om bland annat antal visstidsförordnanden samt upplysning om aktualiseringsgrad i enlighet med rekommendationer från RKR. Pensionsredovisningen behöver dock kompletteras med beräkningar av pensionskostnader för förtroendevalda.

- Från och med 2011 redovisas investeringsbidrag som en skuld och intäktsföras successivt i takt med objektets nyttjandeperiod. Även detta är en anpassning i enlighet med rekommendation från RKR.

3.2.3 Kassaflödesanalys

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att kassaflödesanalysen redovisar kommunens finansiering och investeringar och att kassaflödesanalysen har upprättats i enlighet med gällande rekommendation.

Vi bedömer även att noter finns i tillräcklig omfattning och att överensstämmelse finns med motsvarande uppgifter i övriga delar av årsredovisningen.

Förvaltningsberättelsen kan med fördel kompletteras med ett avsnitt som beskriver vad man kan utläsa ur kassaflödesanalysen och förklaring till de största förändringarna under året.

3.2.4 Sammanställd redovisning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att den sammanställda redovisningen ger en helhetsbild av kommunens

ekonomiska ställning och åtaganden samt att den i huvudsak följer kraven i KRL. Redovisningen av kommunens samlade verksamhet behöver utvecklas ytterligare för att på ett heltäckande sätt uppfylla kraven i enlighet med rekommendation 8.2.

Vi bedömer vidare att konsolideringen omfattar de företag i vilka kommunen har ett betydande inflytande och beskrivits på ett korrekt sätt.

Resultatet i den sammanställda redovisningen visar på ett överskott om 34,0 mnkr (33,4 mnkr).

3.2.5 Tilläggsupplysningar

Bedömning och iakttagelser

I årsredovisningen ska det lämnas tilläggsupplysningar i enlighet med KRL:s krav och i övrigt i enlighet med god redovisningssed. Detta för att de som tar del av årsredovisningen ska få den information som behövs för att förstå innehållet på ett korrekt sätt.

Vilka krav som ställs på tilläggsinformation återfinns bland annat i rekommendationerna från Rådet för kommunal redovisning. Det framkommer även i KRL 1:3 att i de fall kommunens redovisningsprinciper avviker från god redovisningssed ska upplysning om detta och skälen för avvikelsen framgå av årsredovisningen.

I årsredovisningen återfinns ett separat avsnitt om redovisningsprinciper. Utöver detta lämnas tilläggsinformation i noterna till räkenskaperna.

Tilläggsupplysningarna i årsredovisningen har utvecklats på ett positivt sätt från föregående år. Det är av vikt att en kontinuerlig översyn görs av vilka upplysningar som ska lämnas och vilka krav på uppgifter som tillkommer, genom till exempel nya rekommendationer.

För att ytterligare höja följsamheten mot de krav som finns, återfinns i denna rapport, redogörelse för ett antal poster som kan utvecklas till kommande år.